

Tadeusz Palmowski

Struktura władzy i podziały administracyjne obwodu kaliningradzkiego

Obwód kaliningradzki stanowi jeden z 89 podmiotów Federacji Rosyjskiej. Nowy samorząd, wykorzystujący standardy europejskie, wprowadziła tu ustawa federalna przyjęta w 1995 r. Najwyższym organem ustawodawczym władzy państwowej obwodu jest Kaliningradzka Duma Obwodowa. Funkcjonuje ona na równi z gubernatorem. Podział administracyjny obwodu od 2010 r. składa się z trzech poziomów. Pierwszym jest cały obwód. Drugi poziom stanowi sześć miast o znaczeniu obwodowym i jedno osiedle miejskie. W skład poziomu trzeciego przyporządkowano 66 gmin, z tego 19 miejskich oraz 47 gmin wiejskich.

Słowa kluczowe: obwód kaliningradzki, samorząd, podział administracyjny.

1. Wstęp

Współczesny obwód kaliningradzki jest regionem niezwykłych kontrastów. Już sama mozaika ludnościowa składająca się z ponad stu narodowości i grup etnicznych tworzy tu swoistą Wieżę Babel. Pomimo wielu przeszkód wewnętrznych i zewnętrznych, w ciągu ostatnich kilkunastu lat ma miejsce prawdziwa metamorfoza regionu i jego gospodarki. Następują tu także duże przemiany administracyjne, kształtują się zręby lokalnego samorządu.

2. Obwód jako podmiot Federacji Rosyjskiej

Do grudnia 1991 r. Republika Rosyjska w systemie władztwa ukształtowanym po rewolucji październikowej reprezentowała model „republiki socjalistycznej”, wchodzącej w skład ZSRR pod nazwą Rosyjska Federacyjna Socjalistyczna Republika Radziecka (RFSRR). Istotnym wydarzeniem była deklaracja niepodległości z 12 czerwca 1990 r. oraz przyjęcie nowej konstytucji z 12 grudnia 1993 r. (Prokopiew 1994, s. 23). Oba te wydarzenia na nowo określiły status i ustrój polityczny kraju powstałego w wyniku rozpadu ZSRR.

Federacja Rosyjska składa się z republik, krajów, obwodów, miast znaczenia federalnego, autonomicznych obwodów i okręgów. Są one równoprawnymi podmiotami wobec organów władzy federacyjnej.

Obwód kaliningradzki stanowi jeden z 89 podmiotów federacji, na którą składa się: 21 republik, 6 krajów, 49 obwodów, jeden obwód autonomiczny, 10 okręgów autonomicznych oraz dwa miasta „znaczenia federalnego” – Moskwa i Sankt Petersburg. Obok konstytucji i prawodawstwa państwowego obowiązują również ustawy i prawodawstwo poszczególnych podmiotów, chociaż ze względu na naczelny wymóg jedności państwa i system władzy państwowej nie mogą one pozostawać w sprzeczności z prawem federalnym.

Zasadniczym aktem prawnym na poziomie regionalnym jest statut (ustawa zasadnicza) uchwalony 28 grudnia 1995 r.¹ Ustawa zasadnicza określa status obwodu, ustanawia system organów władzy państwowej obwodu jako podmiotu Federacji Rosyjskiej, ustala ich kompetencje i obowiązki oraz ogólne zasady organizacji samorządu lokalnego w obwodzie.

Status każdego z podmiotów – w tym obwodu kaliningradzkiego – przyjmowany jest przez organy władzy państwowej podmiotu federacji przy udziale organów władzy federalnej. Jedność systemu władzy państwowej Rosji wyraża się w jednolitym źródle prawa regulującego system organów władzy na poziomie federalnym. Źródłem tym jest ustawodawstwo Zgromadzenia Federalnego, głównie Dumy Państwowej.

Obwód kaliningradzki reprezentują instytucje władzy państwowej, analogicznie do podmiotów działających w innych regionach Rosji. Podmioty federacji, takie jak obwód kaliningradzki, mają możliwość obrony swoich interesów za sprawą Rady Federacji (dwóch przedstawicieli) i Dumy Państwowej (przez 450 posłów reprezentujących wszystkie regiony). Obwód ma też prawo zgłaszania inicjatywy ustawodawczej poprzez: Radę Federacji, posłów do Dumy Państwowej oraz Dumę Obwodową (własny organ ustawodawczy).

3. Władze samorządowe

Sytuacja samorządu terytorialnego w Federacji Rosyjskiej do 1995 r. polegała na dominującej roli organów wykonawczych w miastach, rejonach i innych jednostkach powoływanych przez władze wyższego szczebla administracji, konkretnie przez władze obwodowe. Wybieralność organów uchwałodawczych nie zapewniała niezależności samorządu lokalnego.

Nowy samorząd, wykorzystujący standardy europejskie, wprowadziła dopiero ustawa federalna o ogólnych zasadach organizacji samorządu lokalnego w Federacji Rosyjskiej, przyjęta przez Dumę Państwową 2 sierpnia 1995 r.² Do tego

¹ Do końca grudnia 2009 r. statut ten był zmieniany i uzupełniany 25 razy.

² Ustawa federacyjna o ogólnych zasadach organizacji samorządu terytorialnego w Federacji Rosyjskiej z dnia 12 sierpnia 2008 r.

czasu w obwodzie obowiązywał system „zespolonej” władzy państwowej z samorządową³. Organami samorządu lokalnego na różnych szczeblach w miastach, osiedlach, rejonach i wsiach były zarówno ciała wybieralne, jak i mianowane. Pierwszy rodzaj reprezentowała дума miejska, osiedlowe, rejonowe zebrania przedstawicielskie, drugi – szef samorządu lokalnego, także jako szef administracji. Szef administracji miasta (w przypadku miast podporządkowanych obwodowi) oraz szef administracji rejonu (dla miast będących centrum rejonu) byli mianowani przez szefa administracji obwodu, czyli gubernatora obwodu kaliningradzkiego (Grzelak 1997, s. 50). Na przykład w miastach Ładuszkin, Mamonowo, Primorsk organami samorządu lokalnego były dумы miejskie składające się z wybieralnych radnych i szefowie administracji mianowani odpowiednio przez szefów rejonów bagrationowskiego i miasta Swietłyj.

W osiedlach typu miejskiego, takich jak np. Żeleznodorożnyj w rejonie prawdińskim lub Jantarnoje w ramach Swietłogorska, szefów samorządów osiedla mianowali szefowie administracji odpowiedniego rejonu czy miasta. Szefowie administracji miast i rejonów określali także skład liczbowy rad miejskich lub osiedlowych. W osiedlach typu wiejskiego społeczny szef samorządu mógł być wybrany bezpośrednio przez mieszkańców. Jednak wszędzie tam, gdzie osiedle typu wiejskiego odpowiadało granicom rady wiejskiej, szefa samorządu już nie wybierano. Miejsce to zajmował mianowany szef administracji wiejskiej. W rejonach istniał system pośredni. Szef administracji był tam mianowany przez szefa administracji obwodu przy „przychylnym stanowisku” zebrania przedstawicieli samorządów lokalnych (Grzelak 1997, s. 50). Po zmianach tej sytuacji z 1995 r. zaczęły powstawać także nowe akty normatywne dotyczące samorządu lokalnego na szczeblu podmiotów federacji, w tym i ustawa obwodu kaliningradzkiego.

Wprowadzanie idei samorządu w Rosji odbywa się na drodze implementacji podstawowych standardów europejskich w tej dziedzinie. Dotyczy to m.in. wprowadzania własności municypalnej, lokalnych budżetów oraz wybieralnych organów władzy lokalnej. W ustawodawstwie rosyjskim zdefiniowano niezwykle istotne pojęcia niezbędne do prawidłowego funkcjonowania samorządu terytorialnego, takie jak organy samorządu lokalnego, lokalne referendum, sprawy lokalne, podatki lokalne, służby komunalne czy pracownicy samorządowi. Ustawodawca bardzo mocno podkreślił kompetencje organów władzy państwowej Federacji Rosyjskiej oraz pełnomocnictwo władzy państwowej w obszarze samorządu lokalnego (Grzelak 1997, s. 51).

³ Przypominało to sytuację „zespolonych terenowych organów administracji publicznej” w Polsce do 1990 r.

Szesnastego września 2003 r. przyjęto nową Ustawę ramową o ogólnych zasadach organizacji samorządu lokalnego w Federacji Rosyjskiej. Ustawa ta dotyczyła:

- utworzenia na terenie całego kraju jednolitego, dwuszczeblowego systemu organów samorządu lokalnego,
- określenia podstaw organizacyjnych samorządu lokalnego,
- utworzenia finansowych podstaw samorządu lokalnego,
- określenia kompetencji organów samorządu lokalnego.

4. Struktura władzy

Najwyższym organem ustawodawczym władzy państwowej obwodu jest Kaliningradzka Duma Obwodowa⁴. Funkcjonuje ona na równi z gubernatorem, czyli szefem rządu obwodu kaliningradzkiego, rządem obwodu, innymi organami władzy wykonawczej i Sądem Statutowym Obwodu oraz częścią systemu organów władzy państwowej obwodu. Dumę powołuje się zgodnie z zasadami praworządności. Duma Obwodowa uchwała statut, ustawy regionalne i uchwały. Prawo inicjatywy ustawodawczej w Dumie Obwodowej należy do deputowanych, stałych komitetów Dumy, gubernatora obwodu, rządu obwodu, organów przedstawicielskich samorządu lokalnego oraz Stowarzyszenia Jednostek Samorządowych Obwodu Kaliningradzkiego (od 1 czerwca 2006 r. – Rady Jednostek Samorządowych Obwodu Kaliningradzkiego).

Inicjatywa ustawodawcza należy także do sądu obwodowego, sądu arbitrażowego obwodu, sądu statutowego obwodu, prokuratora obwodu, komisji wyborczej obwodu i pełnomocnika praw człowieka. Posiadają ją również obywatele Federacji Rosyjskiej zamieszkujący na terenie obwodu kaliningradzkiego i wykorzystujący prawo obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej, zgodnie z ustanowionym w obwodzie kaliningradzkim prawem.

Do kompetencji Dumy należy: zatwierdzenie obwodowego budżetu i programów rozwoju społeczno-ekonomicznego obwodu, ustanawianie obwodowych podatków i opłat, ustalanie trybu przeprowadzania wyborów do organów samorządu lokalnego obwodu, sposobu zarządzania i dysponowania własnością obwodu, wykonywanie uregulowań prawnych, dotyczących innych zagadnień w granicach pełnomocnictw podmiotu Federacji Rosyjskiej. Duma Obwodowa kontroluje wykonanie budżetu obwodowego i budżetów państwowych teryto-

⁴ Duma Obwodowa powołana została w 1994 r. rozporządzeniem nr 14 przez szefa administracji, a później pierwszego gubernatora obwodu kaliningradzkiego Jurija Matoczki.

rialnych funduszy pozabudżetowych, zatwierdza zawarcie i rozwiązanie umów dotyczących obwodu, wykonuje inne pełnomocnictwa ustanowione prawem federalnym i prawem obwodu kaliningradzkiego.

Najwyższym organem wykonawczym władzy państwowej obwodu kaliningradzkiego w latach 1993–2005 była Administracja Obwodu. Od tego czasu funkcję tę pełni Rząd Obwodu. Jest to stale działający organ władzy wykonawczej eksklawy, na którego czele stoi gubernator – najwyższa rangą osoba w obwodzie⁵. Do września 2005 r. był nią szef administracji obwodu kaliningradzkiego. W skład rządu wchodził wicepremier, ministrowie, kierownik aparatu oraz pełnomocnik gubernatora obwodu kaliningradzkiego w Dumie Obwodowej. Rząd, zgodnie ze statutem⁶ i ustawą obwodu kaliningradzkiego⁷, określając jego organizację i zasady działalności, opracowuje i wprowadza w życie środki zapewniające kompleksowy rozwój społeczno-ekonomiczny eksklawy, uczestniczy w prowadzeniu wspólnej polityki państwowej w następujących dziedzinach: finansów, nauki, oświaty, służby zdrowia, opieki społecznej i ekologii (Fiedorow i in. 2007, s. 72). Funkcjonuje tu 12 ministerstw⁸: 1) rozwoju infrastruktury, 2) polityki przemysłowej, przedsiębiorczości i handlu, 3) budownictwa, 4) rolnictwa, 5) finansów, 6) zdrowia, 7) polityki społecznej, 8) mieszkalnictwa, 9) kultury, 10) edukacji, 11) gospodarki, 12) rozwoju komunalnego. Ponadto do organów władzy wykonawczej należy 15 agencji rządowych oraz 11 inspekcji (służb) rządowych.

Władzę sądowniczą w obwodzie stanowią Kaliningradzki Sąd Obwodowy – nadrzędna instancja sądowa względem sądów rejonowych (miejskich) i sędziów pokoju w regionie, Sąd Arbitrażowy Obwodu Kaliningradzkiego i Statutowy Sąd Obwodu Kaliningradzkiego. W obwodzie funkcjonuje także ponad sto terytorialnych urzędów państwowej władzy wykonawczej Federacji Rosyjskiej, co znacząco wpływa na wielkość zatrudnienia w tych organach administracji (tab. 1). Są to np. Urząd Zastępcy Pełnomocnego Przedstawiciela Prezydenta w Północno-Zachodnim Okręgu Federalnym ds. Obwodu Kaliningradzkiego, Przedstawicielstwo Ministra Spraw Zagranicznych ds. Obwodu Kaliningradzkiego oraz urzędy podlegające bezpośrednio Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, Ministerstwu Finansów, Ministerstwu Ochrony Zdrowia, Ministerstwu Sprawie-

⁵ Funkcje gubernatora kolejno piastowali: Jurij Matoczkin 1991–1996, Leonid Gorbienko 1996–2000, Władimir Jegorow 2000–2005, Georgij Boos 2005–2011. Od 2011 r. funkcję tę sprawuje Nikołaj Cukanow – pierwszy gubernator urodzony na terenie obwodu kaliningradzkiego.

⁶ Statut przyjęty Ustawą obwodu kaliningradzkiego z dnia 18 stycznia 1996 r., nr 30.

⁷ Ustawa z dnia 29 września 2005 r., nr 652 o rządzie obwodu kaliningradzkiego.

⁸ Stan z 2012 r.

dliwości, Federalnej Służby Statystyki Państwowej itp. Do tego zalicza się także różnego rodzaju służby nadzorcze i kontrolne bezpośrednio podległe innym resortom Federacji Rosyjskiej.

Tabela 1. Zatrudnienie we władzach państwowych i samorządowych obwodu kaliningradzkiego w latach 2003–2010 (liczba osób)

Lata	Liczba zatrudnionych ogółem	W tym w organach						
		władza ustawodawcza	władza wykonawcza	z tego w organach			sądy i prokuratura	pozostałe organy państwowe
				federalnych	podmiotach FR	samorządowych		
2003	10268	120	8765	4939	1033	2793	1342	41
2004	11189	152	9528	5410	1062	3056	1500	9
2005	12647	163	10809	7006	616	3187	1619	56
2006	13490	254	11556	7530	832	3194	1616	64
2007	13701	296	11838	7534	953	3351	1495	72
2008	13987	329	11907	7523	949	3435	1678	73
2009	14716	360	12574	7853	979	3742	1708	74
2010	14367	371	12191	7601	917	3673	1703	102

Źródło: *Kadrowy potencjał...* (2011, s. 5).

Moskwie podporządkowane są także siły zbrojne i służby specjalne obwodu. W celu uzgodnienia wzajemnych działań w obwodzie powołano Radę Koordynacyjną Organów Władzy Państwowej Federacji Rosyjskiej i Obwodu Kaliningradzkiego.

5. Podziały administracyjne

Utworzony 10 czerwca 1945 r. Kenigsberski Specjalny Okręg Wojskowy podzielony został na 15 komendantur wojennych, funkcjonujących w podporządkowanych sobie rejonach; 7 września 1946 r. utworzono 14 rejonów⁹, nazwanych od miasta-siedziby jego władz. Były to rejony: bagrationowski, gwardiejski, guriewski, gusiewski, polesski, krasnoznamieński, ozierski, ładuszkiński, niestierowski, prawdiński, primorski, sławski, sowietki i czerniachowski.

Kolejne rozporządzenie, z 21 lipca 1947 r., doprowadziło do całkowitej zmiany systemu administracyjnego obwodu. Tylko 12 miast uzyskało status

⁹ Na podstawie rozporządzenia Prezydium Rady Najwyższej RFSRR o administracyjnym i terytorialnym podziale obwodu kaliningradzkiego.

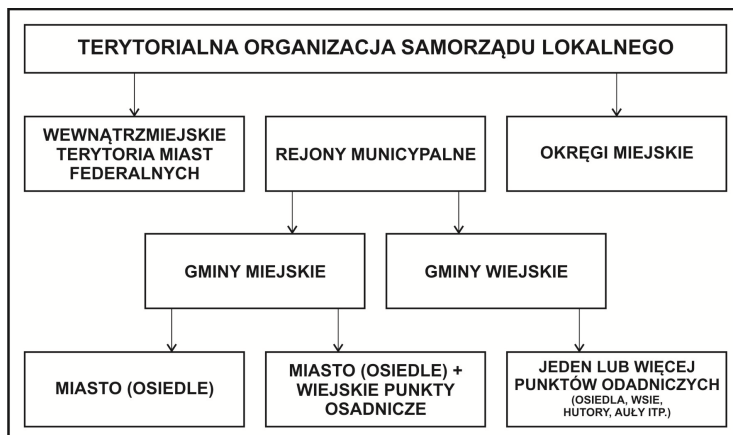
miast rejonowych. Były to: Bagrationowsk, Gwardiejsk, Guriewsk, Krasnoznamiensk, Ładuszkin, Nestierow, Oziersk, Prawdinsk, Primorsk, Zielenogradsk, Polessk i Sławsk. Miastami niepodporządkowanymi rejonom zostały: Kaliningrad, Sowietsk, Czerniachowsk, Bałtyjsk, Gusiew, Nieman i Swietłogorsk. Pięć miejscowości uzyskało status osiedli robotniczych. Były to: Znamiensk, Żeleznodorożnyj, Rybaczij, Jantarnyj oraz Pioniersk. Łącznie od połowy 1947 r. obwód kaliningradzki składał się z 17 rejonów, 19 miast, z czego siedem niepodporządkowanych rejonom, pięciu osiedli i 129 rad wiejskich. W latach 60. XX w. z 17 istniejących rejonów utworzono osiem tzw. dużych rejonów. Zwiększono także liczbę miast pozbawionych rejonów o Gwardiejsk, Zielenogradsk i Swietłyj. W następnych latach miała miejsce stabilizacja podziału administracyjnego. W latach 1971–1990 nie ulegał on zmianom i składał się z 13 rejonów, ośmiu miast podporządkowanych obwodowi, 14 miast podporządkowanych rejonom, pięciu osiedli i 97 rad wiejskich.

Po uchwaleniu w grudniu 1993 r. Konstytucji Federacji Rosyjskiej wprowadzono pojęcia samorządu lokalnego oraz terytorium samorządu lokalnego. Zgodnie ze Statutem Obwodu Kaliningradzkiego zostały nimi rejony, miasta, osiedla i inne jednostki municypalne. Konstytucja ustanowiła terytorialną zasadę samorządu lokalnego, wyodrębniając dwie jego odmiany – miejską i wiejską. Początkowo system samorządu lokalnego reprezentowany był przez jeden poziom jednostek municypalnych – okręgi miejskie i rejony municypalne. Ustawa o ogólnych zasadach organizacji samorządu lokalnego w Federacji Rosyjskiej z 2003 r. wprowadziła jeszcze jeden poziom – gminy miejskie i wiejskie¹⁰ (ryc. 1). Gminy wchodzą w skład rejonów municypalnych i mają odmienny od nich zakres kompetencji (Baryła 2008, s. 8).

Trzynaście dotychczasowych rejonów w 2003 r. utraciło status szczebla władzy państwowej i stało się organami samorządu lokalnego, podporządkowanymi organom Administracji Obwodu i Dumie Obwodowej. Również miasta podporządkowane obwodom i osiedla stały się samodzielnymi podmiotami samorządu lokalnego (Wojnowski 2006, s. 21–23).

Większość rejonów administracyjnych obwodu kaliningradzkiego od 1 stycznia 2006 r. otrzymała status okręgu miejskiego, zachowały go także wszystkie istniejące wcześniej okręgi miejskie. Na obszarze trzech byłych rejonów administracyjnych utworzono municypalne jednostki pierwszego szczebla. Były to rejony miejskie: gwardiejski, prawdiński i zielenogradski.

¹⁰ Ros. *gorodskije i sielskije posielenija*.

Ryc. 1. Struktura terytorialna samorządu lokalnego Federacji Rosyjskiej w 2010 r.
 Źródło: opracowanie własne na podstawie *Atlas mira...* (2011, t. 20, s. 77).

W 2008 r. w obwodzie kaliningradzkim funkcjonowało 19 okręgów miejskich, trzy rejony miejskie (municipalne), cztery gminy miejskie i 10 gmin wiejskich. Dalsze zmiany podziału administracyjnego miały miejsce 1 stycznia 2009 r. (tab. 2) i doprowadziły do wydzielenia łącznie 88 jednostek municypalnych.

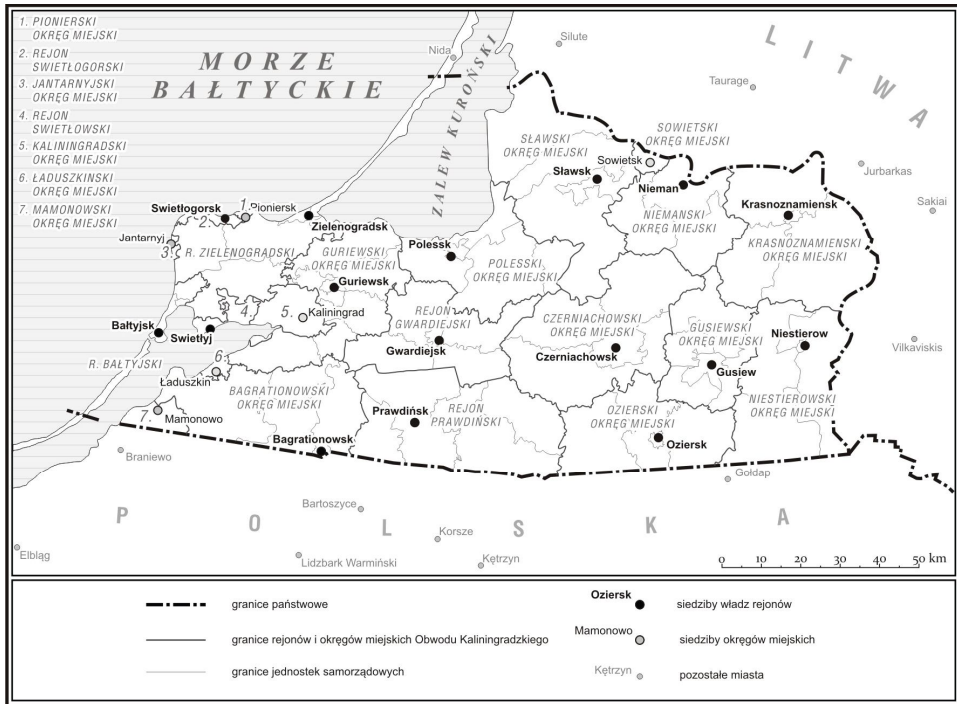
Tabela 2. Podziały administracyjne w obwodzie kaliningradzkim w latach 2006–2010

Jednostki administracyjne	Lata		
	2006	2008	2010
Okręgi miejskie	19	19	7
Rejony municypalne	3	3	15
Gminy miejskie	5	4	19
Gminy wiejskie	11	10	47

Źródło: G. Fiedorow (2007, s. 75), *Kaliningradzka obłast w ciffach* (2010, s. 8; 2012, s. 11).

Podział administracyjny obwodu kaliningradzkiego od 2010 r. składa się z trzech poziomów. Pierwszym jest cały obwód. Drugi poziom stanowi sześć miast o znaczeniu obwodowym i jedno osiedle miejskie o takiej samej randze (Kaliningrad, Ładuszkin, Mamonowo, Pioniersk, Swietłyj, Sowietsk, Jantarnyj) oraz 15 rejonów municypalnych (bagrationowski, bałtyjski, gwardiejski, guriewski, gusiewski, zielenogradski, krasnoznamieński, niemanski, niestierowski, ozierski, polesski, prawdiński, swietłogorski, sławski i czerniachowski) (ryc. 2).

W skład poziomu trzeciego przyporządkowano 66 gmin, z tego 19 miejskich oraz 47 gmin wiejskich. Władze państwowe obwodu kaliningradzkiego wykonują swoje zadania w granicach administracyjnych.

Ryc. 2. Podział administracyjny i samorządowy obwodu kaliningradzkiego (stan na 2010 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Atlas mira...* (2011, t. 20, s. 75–76)

Według gubernatora Nikołaja Cukanowa Kaliningrad stanowi kwintesencję ambicji współczesnej Rosji. Takie spojrzenie na obwód kaliningradzki wiąże się z szybkim dążeniem regionu do postrzegania go nie jako miejsca „szczególnego”, a jako potencjału Federacji Rosyjskiej, z przyznaniem skutecznych, strategicznych uprawnień federalnych. Obwód kaliningradzki powinien stać się miejscem, gdzie wypracowuje się lepszą rosyjską praktykę regionu stabilnego, nieustępującego pod względem gospodarczym i społecznym europejskim sąsiedom. Skomplikowana struktura administracyjna nie zawsze jednak temu sprzyja.

Literatura

- Atlas mira. Kaliningradskaja oblast*, 2011, t. 20, Bałtycki Federalny Uniwersytet im. I. Kanta, Kaliningrad.
- Baryła T. (red.), 2008, *Małe miasteczka obwodu kaliningradzkiego platformą rozwoju rosyjskiego społeczeństwa obywatelskiego i polsko-rosyjskiej współpracy międzynarodowej*, Fundacja Promocji Przedsiębiorczości „Pogezania”, Morąg–Kaliningrad.
- Fiedorow G. (red.), 2007, *Uwarunkowania rozwoju rosyjskiej i polskiej części Euro-regionu Bałtyk*, Regiony Nadmorskie 13, Uniwersytet Gdański, Gdynia–Pelplin.
- Fiedorow G., Korniejewicz W., Zwieriew J., 2007, *Obwód kaliningradzki*, [w:] Palmowski T. (red.), *Pogranicze polsko-rosyjskie. Problemy współpracy transgranicznej z Obwodem Kaliningradzkim*, Gdynia–Pelplin, s. 142–211.
- Grzelak G., 1997, *Sytuacja ustrojowo-prawna obwodu kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej*, [w:] Roślowski J., Grzelak G. (red.), *Współpraca międzynarodowa w Regionie Bałtyckim. Warunki powołania Euroregionu Południowo-Wschodniego Bałtyku*, „Samorząd Pomorza Gdańskiego” – Zeszyty Programowe, Gdańsk.
- Kadrowy potencjał organów gosudarstwiennoj własti i miastnego samouprawlenija*, 2011, Kaliningrad.
- Prokopiew W., 1994, *Konstytucja Rosji z 12 XII 1993 roku*, [w:] Sylwestrzak A. (red.), *Ustrój prawny obwodu kaliningradzkiego*, Uniwersytet Gdański, Gdańsk.
- Wojnowski E., 2006, *Obwód kaliningradzki Federacji Rosyjskiej – od obszaru zamkniętego ku regionowi współpracy (1946–2006)*, Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, Olsztyn.

Authority structure and administrative division of the Kaliningrad Oblast

Summary

The Kaliningrad Oblast is one of 89 subjects in the Russian Federation. New self governmental authorities, applying European standards, were introduced here by the federal law passed in 1995. The top legislative body in the Oblast is the Kaliningrad Oblast Duma, which functions on a par with the governor. Since 2010 the Oblast has had a three tier administration system. The first is the entire Oblast. The second tier refers to six cities of Oblast importance and one urban settlement, whereas 66 gminas (communes), 19 municipal and 47 rural-type settlements, are covered by tier three.

Key words: Kaliningrad Oblast, self government, administrative structure.

Tadeusz Palmowski, prof. dr hab.

Katedra Geografii Rozwoju Regionalnego, Instytut Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, 80-952 Gdańsk, ul. Bażyńskiego 4.